บทที่ 3

ริงและสับริง

(Ring and Subring)

ในบทนี้จะศึกษาเกี่ยวกับระบบพีชคณิตที่เรียกว่า ริง ซึ่งจะแตกต่างจากกรุ๊ปโดยที่ในริงจะมีไบนารี่โอเปอร์เรชันสองโอเปอร์เรชัน แต่ในกรุ๊ปจะมีเพียงหนึ่งไบนารี่โอเปอร์เรชันเท่านั้น ในบทนี้จะให้นิยามของริงและสับริง และพิสูจน์ทฤษฎีเบื้องต้นของริง พร้อมทั้งให้ตัวอย่าง และในหัวข้อสุดท้าย จะกล่าวถึงโฮโมมอร์ฟิซึมของริง

3.1 ริง (Ring)

นิยาม 3.1.1 ให้ R เป็นเซ็ตที่ไม่ว่าง กำหนดให้ + และ . เป็นไบนารี่โอเปอร์เรชันที่เรียกว่า การบวก (addition) และการคูณ (Multiplication) ตามลำดับในเซ็ต R จะเรียก (R, +, .) ว่าเป็นริง ถ้า + และ . มีความสอดคล้องตามคุณสมบัติต่อไปนี้

1. $(a + b) + c = a + (b + c)$ สำหรับทุกๆ $a, b, c \in R$
2. มี $a' \in R$ ซึ่ง $a' + a = a = a + a'$ สำหรับทุกๆ $a \in R$ และเรียกสมาชิก a' ว่าเป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวก (additive identity) ซึ่งเขียนแทนด้วย 0
3. สำหรับแต่ละ $a \in R$ จะมี $x \in R$ ซึ่ง $x + a = 0 = a + x$ และเรียกสมาชิก x ว่าเป็นอินเวอร์สสำหรับการบวก (additive inverse) ของ a ซึ่งเขียนแทนด้วย $-a$
4. $a + b = b + a$ สำหรับทุกๆ $a, b \in R$
5. $(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$ สำหรับทุกๆ $a, b, c \in R$

6. $a \cdot (b + c) = (a \cdot b) + (a \cdot c)$ และ $(a + b) \cdot c = (a \cdot c) + (b \cdot c)$ สำหรับทุกๆ $a, b, c \in R$

<u>หมายเหตุ</u> 1. เนื่องจากไบนารี่โอเปอร์เรชัน มีคุณสมบัติปิดแล้ว ดังนั้นจึงไม่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติปิดในนิยาม 3.1.1

2. จะเขียนริง $(R, +, \cdot)$ แทนด้วย R

3. จะเขียน $a \cdot b$ แทนด้วย ab สำหรับทุกๆ $a, b \in R$

4. สำหรับคุณสมบัติข้อ 1 – 4 แสดงว่า $(R, +)$ เป็นอบีเลียนกรุ๊ป

5. จากทฤษฎี 2.3.2 จะได้ว่าสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวก จะมีเพียงตัวเดียวเท่านั้น

6. จากทฤษฎี 2.3.2 จะได้ว่าอินเวอร์สของการบวกของแต่ละสมาชิกใน R จะมีเพียงตัวเดียวเท่านั้น

<u>นิยาม 3.1.2</u> ให้ R เป็นริง จะเรียกว่า R เป็นริงที่มียูนิตี้ (unity) ถ้ามี $e \in R$ ซึ่ง $ae = a = ea$ สำหรับทุกๆ $a \in R$ และเรียก e ว่ายูนิตี้ของ R

<u>นิยาม 3.1.3</u> ให้ R เป็นริงที่มียูนิตี้ e จะเรียก R ว่าเป็นดิวิชันริง (Division Ring) ถ้าสำหรับแต่ละ $0 \neq a \in R$ จะมี $x \in R$ ซึ่ง $ax = e = xa$ และเรียก x ว่าเป็นอินเวอร์สสำหรับการคูณของ a (multiplicative inverse of a) ซึ่งจะเขียนแทนด้วย a^{-1}

<u>นิยาม 3.1.4</u> ให้ R เป็นริงจะเรียก R ว่าเป็นคอมมิวเทที่พริง (Commutative Ring) ถ้า $ab = ba$ สำหรับทุกๆ $a, b \in R$

ถ้า $cd \neq dc$ สำหรับบางสมาชิก $c, d \in R$ จะเรียก R ว่า เป็นนอนคอมมิวเทที่พริง (Non - commutative Ring)

ตัวอย่าง 3.1.1 ให้ I เป็นเซ็ตของจำนวนเต็ม (integers) มีการบวกธรรมดา และการคูณธรรมดา เป็นไบนารี่โอเปอร์เรชัน จะได้ว่า I เป็นคอมมิวเทตีฟริงที่มียูนิตี้เป็น 1

ตัวอย่าง 3.1.2 ถ้าให้ E เป็นเซ็ตของจำนวนเต็มคู่ มีการบวกธรรมดา และการคูณธรรมดาเป็นไบนารี่โอเปอร์เรชัน จะได้ว่า E เป็นคอมมิวเทตีฟริงที่ไม่มียูนิตี้

ตัวอย่าง 3.1.3 ให้ Q เป็นเซ็ตของจำนวนตรรกยะ (rational numbers) ซึ่งมีการบวกธรรมดาและการคูณธรรมดา เป็นไบนารีโอเปอร์เรชัน จะได้ว่า Q เป็นคอมมิวเทตีฟริงที่มียูนิตี้เป็น 1

ตัวอย่าง 3.1.4 เซ็ตของจำนวนจริง (Real numbers) และเซ็ตของจำนวนเชิงซ้อน (Complex numbers) ซึ่งมีการบวกธรรมดา และการคูณธรรมดาเป็นไบนารี่โอเปอร์เรชันเป็นริงเช่นกัน

ตัวอย่าง 3.1.5 ให้ $R = \{x + 2y / x , y \in I\}$ เมื่อ I เป็นเซ็ตของจำนวนเต็ม ซึ่งมีการบวกธรรมดา และการคูณธรรมดา เป็นไบนารี่โอเปอร์เรชัน จะได้ว่า R เป็นคอมมิวเทตีฟริง ที่มียูนิตี้เป็น 1

ตัวอย่าง 3.1.6 ให้ $R = \{0\}$ ซึ่งกำหนดการบวกและการคูณเป็น $0 + 0 = 0$ และ $0 \cdot 0 = 0$ ตามลำดับ จะได้ว่า R เป็นริงซึ่งเรียกว่าทริเวียลริง (Trivial Ring) หรือซีโรริง (Zero ring)

หมายเหตุ จากตัวอย่าง 3.1.6 นี้จะเห็นว่า 0 ทำหน้าที่เป็นทั้งสมาชิกเอกลักษณ์ของการบวก และยูนิตี้ ซึ่งจะเป็นเพียงกรณีเดียวในริง $\{0\}$ นี้เท่านั้น เพราะฉะนั้นโดยทั่วๆไปเมื่อกล่าวถึงยูนิตี้ จะไม่รวมถึงกรณีที่เป็นทริเวียลริง โดยสมมุติว่ายูนิตี้เป็นสมาชิกที่ไม่ใช่ศูนย์

<u>ตัวอย่าง 3.1.7</u> ให้ $R = \{u,v,w,x\}$ โดยกำหนดการบวกและการคูณบนเซ็ต R ดังนี้ตารางต่อไปนี้

+	u	v	w	x
u	u	v	w	x
v	v	u	x	w
w	w	x	u	v
x	x	w	v	u

•	u	v	w	x
u	u	u	u	u
v	u	v	w	x
w	u	w	w	u
x	u	x	u	x

จะได้ว่า R เป็นคอมมิวเทที่พริงซึ่งมี u เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกของ R และ v เป็นยูนิตี้

<u>ตัวอย่าง 3.1.8</u> ให้ R เป็นเซ็ตของอีควิวาเลนซ์คลาสของจำนวนเต็มมอดูโล 7 นั่นคือเซ็ต R ประกอบด้วยสมาชิก $\bar{0}, \bar{1}, \bar{2}, \bar{3}, \bar{4}, \bar{5}, \bar{6}$ จะได้ว่า R เป็นคอมมิวเทที่พริง และมียูนิตี้เป็น $\bar{1}$

<u>ทฤษฎี 3.1.1</u> กฎการตัดออกสำหรับการบวก (Cancellation Law of addition)

ให้ a , b และ c เป็นสมาชิกของริง R

1. ถ้า $a + c = b + c$ แล้วจะได้ $a = b$
2. ถ้า $c + a = c + b$ แล้วจะได้ $a = b$

<u>พิสูจน์</u> 1. เนื่องจาก $a + c = b + c$

และจากคุณสมบัติของริง จะมีสมาชิก $t \in R$ ซึ่ง

$$c + t = 0$$

ดังนั้น $(a + c) + t = (b + c) + t$

$a + (c + t) = b + (c + t)$

$a + 0 = b + 0$

$a = b$

2. พิสูจน์ในทำนองเดียวกันกับข้อ 1

<u>ทฤษฎี 3.1.2</u> ให้ R เป็นริงใดๆที่มี 0 เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกจะได้ว่า

$a0 = 0a = 0$ สำหรับทุกๆ $a \in R$

<u>พิสูจน์</u> ให้ $a \in R$

ดังนั้น $a = a + 0 = 0 + a$

เอา a คูณทั้ง 2 ข้างของสมการข้างบนนี้

จะได้ $aa = (a + 0)a$

$= aa + 0a$

แต่ $aa + 0 = aa$

ดังนั้น $aa + 0 = aa + 0a$

จากทฤษฎี 3.1.1 จะได้ $0 = 0a$

ในทำนองเดียวกันพิสูจน์ได้ว่า $0 = a0$

<u>หมายเหตุ</u> ต่อไปจะเขียน $a - b$ แทน $a + (-b)$ สำหรับ a , b ที่เป็นสมาชิกใน ริง R

<u>ทฤษฎี 3.1.3</u> กำหนดให้ a , b , c เป็นสมาชิกของริง R จะได้ว่า

1. $a(-b) = -(ab)$
2. $(-a)b = -(ab)$

3. $(-a)(-b) = ab$

4. $a(b - c) = (ab) - (ac)$

5. $(a - b)c = (ac) - (bc)$

<u>พิสูจน์</u> 1. จะแสดงว่า $a(-b)$ เป็นอินเวอร์สสำหรับการบวกของ ab หรือ

$a(-b) = -(ab)$

พิจารณา $ab + a(-b) = a[b + (-b)]$

$= a0$

$= 0$ โดยทฤษฎี 3.1.2

เนื่องจาก $ab + [-(ab)] = 0$

ดังนั้น $ab + a(-b) = ab + [-(ab)]$

โดยทฤษฎี 3.1.1. จะได้ว่า $a(-b) = -(ab)$

สำหรับข้อ 2, 3, 4, 5 เป็นแบบฝึกหัด

<u>ทฤษฎี 3.1.4</u> กำหนดให้ R เป็นริงที่มียูนิตี้ จะได้ว่ายูนิตี้ของริง R จะมีเพียงตัวเดียวเท่านั้น

<u>พิสูจน์</u> สมมุติให้ e และ e' เป็นยูนิตี้ใน R

เมื่อ e ทำหน้าที่เป็นยูนิตี้จะได้ $ee' = e'$

และเมื่อ e' ทำหน้าที่เป็นยูนิตี้จะได้ $ee' = e$

ดังนั้น $e' = e$

นั่นคือยูนิตี้ของริง R จะมีเพียงตัวเดียวเท่านั้น

<u>ทฤษฎี 3.1.5</u> กำหนดให้ R เป็นริงที่มียูนิตี้ e และ $a \in R$ โดยที่ $a \neq 0$ ถ้า a มีอินเวอร์สสำหรับการคูณแล้วจะได้ว่า อินเวอร์สสำหรับการคูณของ a มีเพียงตัวเดียวเท่านั้น

<u>พิสูจน์</u> สมมุติให้ s และ t เป็นอินเวอร์สสำหรับการคูณของ $a \in R$ ซึ่งจากนิยาม 2.1.3 จะได้ว่า

$$as = sa = e$$

และ

$$at = ta = e$$

เนื่องจาก

$$\begin{aligned} s &= se \\ &= s(at) \\ &= (sa)t \\ &= et \\ &= t \end{aligned}$$

นั่นคืออินเวอร์สสำหรับการคูณของ a มีเพียงตัวเดียวเท่านั้น

<u>บทแทรก 3.1.6</u> กำหนดให้ R เป็นริงที่มียูนิตี้ e ถ้า R ไม่ใช่ทริเวียลริง แล้ว 0 และ e จะแตกต่างกัน

<u>พิสูจน์</u> เนื่องจาก $R \neq \{0\}$

ดังนั้นจะมี $a \in R$ ซึ่ง $a \neq 0$

เนื่องจาก $ae = a$

และ $a0 = 0$

ถ้า e และ 0 เป็นตัวเดียวกันจะได้ว่า $ae = a0$

ทำให้ $a = 0$

ซึ่งจะขัดแย้งกับสมมุติฐานข้างบน

ดังนั้น 0 และ e จะต้องแตกต่างกัน

3.2 <u>สับริง</u> (Subring)

<u>นิยาม 3.2.1</u> ให้ R เป็นริง S เป็นสับเซ็ตที่ไม่เป็นเซ็ตว่าง (non-empty subset) ของ R จะเรียก S ว่าเป็นสับริงของ R ถ้า S เป็นริงภายใต้ไบนารี่โอเปอร์เรชันการบวกและการคูณของ R

จากนิยาม .2.1 นี้ เมื่อต้องการทราบว่าสับเซ็ตใดเป็นสับริงนั้น จะต้องแสดงว่าสับเซ็ตนั้นสอดคล้องตามคุณสมบัติของริง เพื่อความรวดเร็วในการแสดงว่าสับเซ็ตเป็นสับริง จึงได้มีทฤษฎีต่อไปนี้ สำหรับแสดงว่าสับเซ็ตนั้นเป็นสับริง

<u>ทฤษฎี 3.2.1</u> กำหนดให้ R เป็นริง และ S เป็นสับเซ็ตที่ไม่ว่างของ R จะได้ว่า S เป็นสับริงของ R ก็ต่อเมื่อ

1. สำหรับ $a, b \in S$ จะได้ $a - b \in S$
2. สำหรับ $a, b \in S$ จะได้ $ab \in S$

<u>พิสูจน์</u> <u>ตอนแรก</u> สมมุติให้ S เป็นสับริงของ R

ดังนั้น ถ้า $a, b \in S$ จะได้ว่า $-b \in S$ และ $a - b \in S$ (จากคุณสมบัติของริง)

และถ้า $a, b \in S$ จะได้ว่า $ab \in S$ (จากคุณสมบัติของไบนารี่โอเปอร์เรชัน)

<u>ตอนสอง</u> สมมุติว่าข้อ 1 และ 2 ในทฤษฎีเป็นจริง จะแสดงว่า S เป็นสับริงของ R เนื่องจาก S เป็นสับเซ็ตที่ไม่ว่างของ R ดังนั้นทุกสมาชิกใน S จะสอดคล้องกับคุณสมบัติของริงข้อ 1,4,5 และ 6 ในนิยามที่ 3.1.1

ถ้า $a \in S$ จะได้ว่า $a - a \in S$ (จากข้อ 1)

นั่นคือ $0 \in S$

ถ้า $0, a \in S$ จะได้ว่า $0 - a \in S$ (จากข้อ 1)

นั่นคือ $-a \in S$

ดังนั้น S เป็นสับริงของ R

<u>ข้อสังเกต</u> 1. ถ้า S เป็นสับริงของ R จะได้ว่าสมาชิกเอกลักษณ์ของ S คือสมาชิกเอกลักษณ์ของ R และแต่ละสมาชิกในสับริง S จะมีอินเวอร์สสำหรับการบวกใน S และ R เป็นตัวเดียวกัน

2. ทุกๆริง R จะมี R และ {0} เป็นสับริงเสมอ

<u>นิยาม 3.2.2</u> จะเรียกสับริง R และ {0} ของริง R ว่า ทริเวียลสับริง (trivial subring) สำหรับสับริงอื่นๆของ R จะเรียกว่านอนทริเวียลสับริง หรือสับริงแท้ (non - trivial subring or proper subring)

<u>ตัวอย่าง 3.2.1</u> ถ้าให้ E เป็นเซ็ตของจำนวนเต็มคู่จะได้ว่า E เป็นสับริงของริง I ซึ่งเป็นริงของจำนวนเต็ม

เนื่องจากถ้าให้ $2n, 2m \in E$ แล้วจะได้ว่า $2n - 2m = 2(n - m) \in E$

และ $(2n)(2m) = 2(2nm) \in E$

ดังนั้นโดยทฤษฎี .2.1 จะได้ว่า E เป็นสับริงของริง I

<u>นิยาม 3.2.3</u> เซนเตอร์ (Center) ของริง R เขียนแทนด้วย Cent R คือ $\{a \in R \mid ar = ra$ สำหรับทุกๆสมาชิก $r \in R\}$

<u>ข้อสังเกต</u> จากนิยาม 3.2.3 จะได้ว่า ริง R เป็นคอมมิวเทฑีพริงก็ต่อเมื่อ Cent R = R

<u>พิสูจน์</u> <u>ตอนแรก</u> สมมุติว่า R เป็นคอมมิวเททีพริง

ให้ $x \in R$

ดังนั้น $xr = rx$ สำหรับทุกๆสมาชิก $x , r \in R$

นั่นคือ $x \in \text{Cent } R$

ดังนั้น $R \subseteq \text{Cent } R$

และเนื่องจาก $\text{Cent } R \subseteq R$

จะได้ว่า $\text{Cent } R = R$

<u>ตอนสอง</u> สมมุติว่า $\text{Cent } R = R$

นั่นคือ $ar = ra$ สำหรับทุกๆสมาชิก $a , r \in R$

ดังนั้น R เป็นคอมมิวเททีพริง

<u>ทฤษฎี 3.2.2</u> สำหรับทุกๆริง R จะได้ว่า Cent R เป็นสับริงของ R

<u>พิสูจน์</u> จากนิยาม 3.2.3 จะได้ว่า $\text{Cent } R \subseteq R$ และไม่เป็นเซ็ตว่าง เพราะว่าอย่างน้อยจะมีสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกของ R เป็นสมาชิกอยู่ใน Cent R

ให้ $a , b \in \text{Cent } R$

จากนิยาม 3.2.3 ได้ว่า $ar = ra$ และ $br = rb$ สำหรับทุกๆสมาชิก $r \in R$

พิจารณา
$$\begin{aligned}(a - b)r &= ar - br \\ &= ra - rb \\ &= r(a - b)\end{aligned}$$

นั่นคือ $a - b \in \text{Cent } R$

ในทำนองเดียวกันจะได้ว่า
$$\begin{aligned}(ab)r &= a(br) \\ &= a(rb) \\ &= (ar)b\end{aligned}$$

$$= (ra)b$$

$$= r(ab)$$

นั่นคือ $ab \in \text{Cent } R$

จากทฤษฎี 3.2.1 จะได้ว่า Cent R เป็นสับริงของ R

<u>หมายเหตุ</u> 1. ริงบางริงมียูนิตี้ แต่สับริงอาจจะไม่มียูนิตี้ก็ได้ เช่นริงของจำนวนเต็ม I มียูนิตี้เป็น 1 แต่ริงของเลขจำนวนเต็มคู่ ซึ่งเป็นสับริงของ I ไม่มียูนิตี้

2. ถ้าริงและสับริงต่างก็มียูนิตี้ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นตัวเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

<u>ตัวอย่าง 3.2.2</u> พิจารณาเซ็ต I x I ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นคู่ลำดับของจำนวนเต็ม นั่นคือ $I \times I = \{(a, b) / a, b \in I\}$

กำหนดการบวกและการคูณบนเซ็ต I x I ดังนี้

การบวก : สำหรับ $(a, b), (c, d) \in I \times I$

$$(a, b) + (c, d) = (a + c, b + d)$$

การคูณ : สำหรับ $(a, b), (c, d) \in I \times I$

$$(a, b)(c, d) = (ac, bd)$$

จะได้ว่า I x I เป็นริงที่มียูนิตี้เป็น (1, 1) เพราะว่าสำหรับทุกๆสมาชิก $(a, b) \in I \times I$

$$(a, b)(1, 1) = (a1, b1)$$

$$= (a, b)$$

และ $$(1, 1)(a, b) = (1a, 1b)$$

$$= (a, b)$$

ต่อไปพิจารณา $I \times \{0\} = \{(a, 0) / a \in I\}$

เนื่องจาก $0 \in I$ ดังนั้นอย่างน้อยจะต้องมี $(0, 0) \in I \times \{0\}$

ดังนั้น $I \times \{0\}$ ไม่เป็นเซ็ทว่าง และ $I \times \{0\} \subsetneq I \times I$

เนื่องจาก $(0, 0)$ เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกของ $I \times I$

สำหรับทุกๆ $(a, 0) \in I \times I$ จะมี $(-a, -0)$ เป็นอินเวอร์สสำหรับการบวกของ $(a, 0)$

เพราะว่า $(a, 0) + (-a, -0) = (0, 0)$

ดังนั้น $(-a, -0) = -(a, 0)$

หรือ $-(a, 0)$ คือ อินเวอร์สสำหรับการบวกของ $(a, 0)$

ต่อไปจะแสดงว่า $I \times \{0\}$ เป็นสับริงของ $I \times I$

สำหรับทุกๆ $(a, 0), (b, 0) \in I \times \{0\}$

พิจารณา
$$\begin{aligned}(a, 0) - (b, 0) &= (a, 0) + [-(b, 0)] \\ &= (a, 0) + (-b, -0) \\ &= (a - b), 0 - 0) \\ &= (a - b, 0)\end{aligned}$$

เนื่องจาก $a - b \in I$ ดังนั้น $(a - b, 0) \in I \times \{0\}$

พิจารณา
$$\begin{aligned}(a, 0)(b, 0) &= (ab, 00) \\ &= (ab, 0)\end{aligned}$$

เนื่องจาก $ab \in I$ ดังนั้น $(ab, 0) \in I \times \{0\}$

ดังนั้น $I \times \{0\}$ เป็นสับริงของ $I \times I$

และ $I \times \{0\}$ มียูนิตี้เป็น $(1, 0)$ เพราะว่าสำหรับทุกๆ $(a, 0) \in I \times \{0\}$

จะได้
$$\begin{aligned}(a, 0)(1, 0) &= (a1, 00) \\ &= (a, 0)\end{aligned}$$

และ $(1, 0)(a , 0) = (1a , 00)$

$= (a , 0)$

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่าริง $I \times I$ และสับริง $I \times \{0\}$ ของ $I \times I$ ต่างก็มียูนิตี้ซึ่งแตกต่างกัน

แบบฝึกหัด 3 ก

1. กำหนดให้ I เป็นเซ็ตของจำนวนเต็ม จงพิจารณาว่าเซ็ตและไบนารี่โอเปอร์เรชันซึ่งกำหนดให้ในแต่ละข้อต่อไปนี้ เซ็ตใดเป็นริง , เซ็ตใดเป็นริงที่มียูนิตี้, เซ็ตใดเป็นดิวิชันริง, และเซ็ตใดเป็นคอมมิวเทฟริง

ก. $M = \{m - n\sqrt{2} / m , n \in I\}$ มีการบวกและการคูณเป็นไบนารี่โอเปอร์เรชัน

ข. $K =$ เซ็ตของเมตริกซ์ขนาด 2×2 ซึ่งอยู่ในรูป $\begin{pmatrix} a & b \\ 0 & c \end{pmatrix}$

โดยที่ $a , b , c \in I$ มีการบวกและการคูณของเมตริกซ์เป็นไบนารี่โอเปอร์เรชัน

ค. $T = \{(s , t , u)/s,t,u \in I\}$ กำหนดการบวกและการคูณดังต่อไปนี้

$(s , t , u) + (x , y , z) = (s + x , t + y, u + z)$

และ $(s , t , u)(x , y , z) = (sx , sy + tz , uz)$

สำหรับทุกๆสมาชิก $(s , t , u) , (x , y , z) \in T$

2. ตารางต่อไปนี้ คือตารางของการบวก และการคูณของริง $\{a, b, c, d\}$

$+$	a	b	c	d
a	a	b	c	d
b	b	c	d	a
c	c	d	a	b
d	d	a	b	c

$\cdot$	a	b	c	d
a	a	a	a	a
b	a	–	a	c
c	a	a	a	–
d	a	c	a	–

จงเติมลงในช่องว่างในตารางของการคูณ โดยคำนวณจากกฎของการกระจาย

3. ถ้า a และ b เป็นสมาชิกในริง R จงพิสูจน์ว่าสมการ $a + x = b$ ใน R จะมีคำตอบเพียงแบบเดียวเท่านั้นคือ $x = b - a$

4. กำหนดให้ R เป็นริงที่มียูนิตี้ ถ้า a และ b เป็นสมาชิกของ R ซึ่งมีอินเวอร์สสำหรับการคูณ จงแสดงว่า ab มีอินเวอร์สสำหรับการคูณ

5. จงแสดงตัวอย่างของสมาชิก a และ b ของริง R ซึ่งมี a^{-1} และ b^{-1} แต่ $(ab)^{-1} \neq a^{-1}b^{-1}$

6. กำหนดการบวก $+$ และการคูณ $\cdot$ บนเซ็ตของจำนวนเต็ม I ดังต่อไปนี้

$$m + n = m + n - 1$$

และ

$$m \cdot n = m + n - mn$$

สำหรับทุกๆสมาชิก $m, n \in I$ จงพิสูจน์ว่า I เป็นคอมมิวเททีฟริงที่มียูนิตี้

7. จงแสดงว่าอินเตอร์เซคชันของสับริงของริง R เป็นสับริงของ R

8. จงแสดงตัวอย่างของริง R ซึ่งมี S เป็นสับริงโดยมีข้อกำหนดต่อไปนี้

ก. R มียูนิตี้ แต่ S ไม่มียูนิตี้

ข. R ไม่มียูนิตี้ แต่ S มียูนิตี้

ค. R และ S มียูนิตี้ตัวเดียวกัน

ง. R และ S มียูนิตี้ที่แตกต่างกัน

จ. R เป็นนอนคอมมิวเทที่พริง และ S เป็นคอมมิวเทที่พริง

9. กำหนดให้ R เป็นคอมมิวเทที่พริง และ $a \varepsilon R$ จงพิสูจน์ว่าเซ็ต $\{x, x \varepsilon R, ax = 0\}$ เป็นสับริงของ R

10. จงพิสูจน์ว่าริง R ซึ่งมีโอเปอร์เรชันทั้งสองเหมือนกัน (นั่นคือ $a + b = ab$ สำหรับทุกๆสมาชิก $a, b \varepsilon R$) จะต้องเป็นทริเวียลริง นั่นคือ $R = \{0\}$

11. จงพิสูจน์ทฤษฎี 3.1.3 ข้อ 2, 3, 4, 5

12. จงพิสูจน์ว่า I_n เป็นริง

3.3 <u>โฮโมมอร์ฟิซึมของริง</u> (Homomorphism of Ring)

<u>นิยาม 3.3.1</u> ให้ ϕ เป็นฟังก์ชันจากริง R ไปยังริง R' จะเรียก ϕ ว่าเป็นโฮโมมอร์ฟิซึม (Homomorphism) ถ้า

1. $\phi(a + b) = \phi(a) + \phi(b)$

2. $\phi(ab) = \phi(a)\phi(b)$

สำหรับทุกๆสมาชิก $a, b \varepsilon R$

<u>นิยาม 3.3.2</u> ถ้า ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมจากริง R ไปยังริง R' แล้วเคอร์เนล(Kernel) ของ ϕ เขียนแทนด้วย Ker (ϕ) คือ เซ็ตซึ่งประกอบด้วยสมาชิก $a \varepsilon R$ ซึ่ง $\phi(a) = 0'$

เมื่อ 0' คือ สมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกของ R'

นั่นคือ $\text{Ker}(\phi) = \{a \varepsilon R \,/\, \phi(a) = 0'\}$

<u>ตัวอย่าง 3.3.1</u> ให้ R เป็นริงใดๆและ ϕ เป็นฟังก์ชันจาก R ไปยัง R โดยกำหนด $\phi(a) = a$ สำหรับทุกๆสมาชิก $a \varepsilon R$ จงแสดงว่า ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมแล้วจงหา Ker (ϕ)

ให้ a , b ε R, พิจารณา $\emptyset(a + b) = a + b$

$= \emptyset(a) + \emptyset(b)$

และ $\emptyset(ab) = ab$

$= \emptyset(a)\,\emptyset(b)$

นั่นคือ ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม

เนื่องจาก $\emptyset(0) = 0$

ดังนั้น $\mathrm{Ker}\,(\emptyset) = \{0\}$

<u>ตัวอย่าง 3.3.2</u> ให้ R และ R' เป็นริงใดๆ , ϕ เป็นฟังก์ชันจาก R ไปยัง R' โดยกำหนด $\emptyset(a) = 0'$ สำหรับทุกๆสมาชิก $a \in R$ และ $0'$ คือสมาชิกเอกลักษณ์ของ R'

จงแสดงว่า ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมแล้ว จงหา $\mathrm{Ker}\,(\emptyset)$

ให้ $a , b \in R$

เนื่องจาก $\emptyset(a + b) = 0'$

และ $\emptyset(a) + \emptyset(b) = 0' + 0' = 0'$

ดังนั้น $\emptyset(a + b) = \emptyset(a) + \emptyset(b)$

และ $\emptyset(ab) = 0'$

$\emptyset(a)\,\emptyset(b) = 0'0' = 0'$

ดังนั้น $\emptyset(ab) = \emptyset(a)\,\emptyset(b)$

นั่นคือ ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม และเรียก ϕ ว่าเป็นทริเวียลโฮโมมอร์ฟิซึม

เนื่องจาก $\emptyset(a) = 0'$ สำหรับทุกๆสมาชิก $a \in R$

ดังนั้น $\mathrm{Ker}\,(\emptyset) = R$

<u>ตัวอย่าง 3.3.3</u> ให้ R เป็นเซ็ตของจำนวนจริงที่อยู่ในรูป $m + n\sqrt{2}$ ซึ่ง $m, n \in I$ จะได้ว่า R เป็นริงภายใต้การบวก และการคูณ ถ้าให้ ϕ เป็นฟังก์ชันจาก R ไปยัง R โดยกำหนด $\phi(m + n\sqrt{2}) = m - n\sqrt{2}$ จงแสดงว่า ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม และจงหา $\mathrm{Ker}(\phi)$

ให้ $m_1 + n_1\sqrt{2}, m_2 + n_2\sqrt{2} \in R$

พิจารณา

$$\begin{aligned}\phi\left((m_1 + n_1\sqrt{2}) + (m_2 + n_2\sqrt{2})\right) &= \phi[(m_1 + m_2) + (n_1 + n_2)\sqrt{2}] \\ &= (m_1 + m_2) - (n_1 + n_2)\sqrt{2} \\ &= (m_1 - n_1\sqrt{2}) + (m_2 - n_2\sqrt{2}) \\ &= \phi(m_1 + n_1\sqrt{2}) + \phi(m_2 + n_2\sqrt{2})\end{aligned}$$

และ

$$\begin{aligned}\phi\left((m_1 + n_1\sqrt{2})(m_2 + n_2\sqrt{2})\right) &= \phi\left((m_1m_2 + 2n_1n_2) + (n_1m_2 + m_1n_2)\sqrt{2}\right) \\ &= (m_1m_2 + 2n_1n_2) - (n_1m_2 + n_2m_1)\sqrt{2} \\ &= (m_1 - n_1\sqrt{2})(m_2 - n_2\sqrt{2}) \\ &= \phi(m_1 + n_1\sqrt{2})\,\phi(m_2 + n_2\sqrt{2})\end{aligned}$$

ดังนั้น ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม

เนื่องจาก $\phi(0 + 0\sqrt{2}) = 0 - 0\sqrt{2}$

หรือ $\phi(0) = 0$

นั่นคือ $\mathrm{Ker}(\phi) = \{0\}$

<u>ตัวอย่าง 3.3.4</u> ให้ I เป็นริงของจำนวนเต็ม และให้ I_n เป็นริงของจำนวนเต็มมอดูโล n ให้ $\theta : I \longrightarrow I_n$ ซึ่งกำหนดโดย $\theta(m) = \bar{r}, \bar{r} \in I_n$ จงแสดงว่า θ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม

1. จะแสดงว่า $\theta(s+t) = \theta(s) + \theta(t)$ สำหรับทุกๆ $s, t \in I$

ให้ $s, t \in I$ โดยอาศัย ดิวิชันอัลกอริทึม ใน I จะได้

$$s = q_1n + r_1 \quad \text{สำหรับ} \quad 0 \leq r_1, r_2 < n$$

และ $$t = q_2n + r_2$$

นั่นคือ $$\theta(s) = \bar{r}_1 \quad \text{และ} \quad \theta(t) = \bar{r}_2$$

ดังนั้น $$\theta(s) + \theta(t) = r_1 + r_2 \quad (\text{มอดูโล } n)$$

โดยอาศัย ดิวิชันอัลกอริทึม ใน I จะได้

$$r_1 + r_2 = q_3n + r_3 \quad \text{สำหรับ} \quad 0 \leq r_3 < n$$

ดังนั้น $$\theta(s) + \theta(t) = \bar{r}_3$$

พิจารณา $$s + t = (q_1 + q_2)n + (r_1 + r_2)$$

$$= (q_1 + q_2 + q_3)n + r_3 \quad \text{สำหรับ} \quad 0 \leq r_3 < n$$

ดังนั้น $$\theta(s+t) = \bar{r}_3$$

นั่นคือ $$\theta(s+t) = \theta(s) + \theta(t)$$

2. จะแสดงว่า $\theta(st) = \theta(s)\theta(t)$

จากการพิสูจน์ในตอนที่ 1 จะได้ว่า

$$\theta(s) = \bar{r}_1 \quad \text{และ} \quad \theta(t) = \bar{r}_2$$

ดังนั้น $$\theta(s)\theta(t) \equiv r_1r_2 \quad (\text{มอดูโล } n)$$

จาก ดิวิชันอัลกอริทึม จะได้ว่า

$$r_1r_2 = q_4n + r_4 \quad \text{สำหรับ} \quad 0 \leq r_4 < n$$

ดังนั้น $$\theta(s)\,\theta(t) = \bar{r}_4$$

พิจารณา $\quad st = (q_1q_2n + r_1q_2 + q_1r_2)n + r_1r_2$

$\quad\quad = (q_1q_2n + r_1q_2 + q_1r_2 + q_4)n + r_4, \; 0 \le r_4 < n$

ดังนั้น $\quad \theta(st) = \bar{r}_4$

นั่นคือ $\quad \theta(st) = \theta(s)\,\theta(t)$

ดังนั้น θ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม

<u>ทฤษฎี 3.3.1</u> ให้ ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมจากริง R ไปยังริง R' จะได้ว่า

1. $\phi(0) = 0'$ โดยที่ 0 และ 0' เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกของ R และ R' ตามลำดับ

2. $\phi(-a) = -\phi(a)$ สำหรับสมาชิก $a \in R$

3. ถ้า S เป็นสับริงของ R แล้ว $\phi(S)$ จะเป็นสับริงของ R'
เมื่อ $\phi(S) = \{s' \in R' / \phi(s) = s'$ เมื่อ $s \in S\}$

4. ถ้า S' เป็นสับริงของ R' แล้ว $\phi^{-1}(S')$ จะเป็นสับริงของ R
เมื่อ $\phi^{-1}(S') = \{s \in R / \phi(s) = s'$ เมื่อ $s' \in S'\}$

5. ถ้า R มียูนิตี้ e และ $\phi(e) \neq 0'$ แล้วจะได้ว่า $\phi(e)$ เป็นยูนิตี้ของ $\phi(R)$

<u>พิสูจน์</u>

1. ให้ $a \in R$ ดังนั้น $\phi(a) \in R'$

และเนื่องจาก $\quad \phi(a) + 0' = \phi(a)$

$\quad\quad = \phi(a + 0)$

$\quad\quad = \phi(a) + \phi(0)$ (เพราะว่า ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม)

จึงทำให้ได้ว่า $\emptyset(a) + 0' = \emptyset(a) + \emptyset(0)$

ดังนั้น $0' = \emptyset(0)$ (โดยทฤษฎี 3.1.1)

2. จาก ข้อ 1 ได้ว่า $0' = \emptyset(0)$

$= \emptyset(a + (-a))$ สำหรับ $a \in R$

$= \emptyset(a) + \emptyset(-a)$ (เพราะว่า ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม)

แต่ $\emptyset(a) + [-\emptyset(a)] = 0'$

ดังนั้น $\emptyset(a) + \emptyset(-a) = \emptyset(a) + [-\emptyset(a)]$

นั่นคือ $\emptyset(-a) = -\emptyset(a)$ (โดยทฤษฎี 3.1.1)

3. เนื่องจาก $\emptyset(S) = \{s' \in R' / \emptyset(s) = s'$ เมื่อ $s \in S\}$

ดังนั้น $\emptyset(S) \subseteq R'$

เนื่องจาก $0 \in S$ ซึ่งทำให้ได้ว่า $\phi(0) = 0' \in \phi(S)$

ดังนั้น $\emptyset(S) \neq \emptyset$

ให้ $\emptyset(s), \emptyset(t) \in \emptyset(S)$ เมื่อ $s, t \in S$

เนื่องจาก S เป็นสับริงของ R ดังนั้น $s - t \in S$ และ $st \in S$

พิจารณา $\emptyset(s) - \emptyset(t) = \emptyset(s) + (-\emptyset(t))$

$= \emptyset(s) + \emptyset(-t)$ (จากข้อ 2)

$= \emptyset(s - t) \in \emptyset(S)$

ดังนั้น $\emptyset(s) - \emptyset(t) \in \emptyset(S)$

เนื่องจาก $\emptyset(s)\emptyset(t) = \emptyset(st) \in \emptyset(S)$

นั่นคือ $\emptyset(s)\emptyset(t) \in \emptyset(S)$

ดังนั้น $\emptyset(S)$ เป็นสับริงของ R' โดยทฤษฎี 3.2.1

4. เนื่องจาก $\emptyset^{-1}(S') = \{s \in R / \phi(s) = s'$ เมื่อ $s' \in S'\}$

ดังนั้น $\emptyset^{-1}(S') \subseteq R$

เนื่องจาก $0' \in S'$ ทำให้ได้ว่า $\emptyset^{-1}(0') \in \emptyset^{-1}(S')$

ดังนั้น $\phi^{-1}(S') \neq \phi$

ให้ $s, t \in \phi^{-1}(S')$ ดังนั้น $\phi(s), \phi(t) \in S'$

เนื่องจาก S' เป็นสับริงของ R' ดังนั้น $\phi(s) - \phi(t) \in S'$ และ $\phi(s)\phi(t) \in S'$

พิจารณา $\phi(s - t) = \phi(s + (-t))$

$= \phi(s) + \phi(-t)$

$= \phi(s) - \phi(t)$

ดังนั้น $\phi(s - t) \in S'$

นั่นคือ $s - t \in \phi^{-1}(S')$

เนื่องจาก $\phi(st) = \phi(s)\phi(t)$

ดังนั้น $\phi(st) \in S'$

นั่นคือ $st \in \phi^{-1}(S')$

ดังนั้น $\phi^{-1}(S')$ เป็นสับริงของ R (โดยทฤษฎี 3 2.1)

5. ถ้า R มียูนิตี้ e

ดังนั้น สำหรับทุกๆสมาชิก $r \in R$

$\phi(r) = \phi(er)$

$= \phi(e)\phi(r)$

ในทำนองเดียวกันจะได้

$\phi(r) = \phi(re)$

$= \phi(r)\phi(e)$

เนื่องจาก $\phi(e) \neq 0'$

ดังนั้น $\phi(e)$ คือยูนิตี้ของ $\phi(R)$

ทฤษฎี 3.3.2 ให้ ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมจากริง R ไปยังริง R' จะได้ว่า ϕ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่ง ก็ต่อเมื่อ $\mathrm{Ker}(\phi) = \{0\}$

พิสูจน์ (===>) ให้ ϕ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่ง และเป็นโฮโมมอร์ฟิซึมจากริง R ไปยังริง R'

โดยทฤษฎี 2.3.1 ข้อ 1 ได้ว่า $\phi(0) = 0'$

ให้ $a \in \mathrm{Ker}(\phi)$ ดังนั้น $\phi(a) = 0'$

เนื่องจาก ϕ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่งจะได้ว่า $a = 0$

ดังนั้น $\mathrm{Ker}(\phi) = \{0\}$

(<===) ให้ $\mathrm{Ker}(\phi) = \{0\}$

จะแสดงว่า ϕ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่ง

ให้ $r, s \in R$ และ $\phi(r) = \phi(s)$

พิจารณา
$$\begin{aligned}\phi(r - s) &= \phi(r + (-s)) \\ &= \phi(r) + \phi(-s) \\ &= \phi(r) - \phi(s) \\ &= \phi(s) - \phi(s) \\ &= 0'\end{aligned}$$

นั่นคือ $r - s \in \mathrm{Ker}(\phi)$

ดังนั้น $r - s = 0$

นั่นคือ $r = s$

แสดงว่า ϕ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่งจาก R ไปยัง R'

ตัวอย่าง 3.3.5 จากตัวอย่าง 3.3.3 $R = \{m + n\sqrt{2} \mid m, n \in I\}$ เป็นริงภายใต้การบวกธรรมดา และการคูณธรรมดา

ให้ $\emptyset : R \dashrightarrow R$ ซึ่งกำหนดโดย $\emptyset(m + n\sqrt{2}) = m - n\sqrt{2}$

ได้ว่า $Ker(\emptyset) = \{0\}$ จะแสดงว่า $\emptyset$ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่ง

<u>พิสูจน์</u> ให้ $m_1 + n_1\sqrt{2}$ และ $m_2 + n_2\sqrt{2}$ เป็นสมาชิกใดๆใน R

และให้ $\emptyset(m_1 + n_1\sqrt{2}) = \emptyset(m_2 + n_2\sqrt{2})$

พิจารณา
$$\begin{aligned}\emptyset((m_1 + n_1\sqrt{2}) - (m_2 + n_2\sqrt{2})) &= \emptyset((m_1+n_1\sqrt{2})+(-(m_2+n_2\sqrt{2}))\\ &= \emptyset(m_1+n_1\sqrt{2}) + \emptyset(-(m_2+n_2\sqrt{2}))\\ &= \emptyset(m_1+n_1\sqrt{2}) - \emptyset(m_2+n_2\sqrt{2}))\\ &= 0\end{aligned}$$

ดังนั้น $(m_1 + n_1\sqrt{2}) - (m_2 + n_2\sqrt{2}) \in Ker(\emptyset)$

เนื่องจาก $Ker(\emptyset) = \{0\}$

ดังนั้น $(m_1 + n_1\sqrt{2}) - (m_2 + n_2\sqrt{2}) = 0$

นั่นคือ $m_1 + n_1\sqrt{2} = m_2 + n_2\sqrt{2}$

แสดงว่า $\emptyset$ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่ง

<u>นิยาม 3.3.3</u> ให้ $\emptyset$ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมจากริง R ไปยังริง R' จะกล่าวว่า $\emptyset$ เป็น ไอโซมอร์ฟิซึม (isomorphism) ก็ต่อเมื่อ $\emptyset$ เป็นฟังก์ชันหนึ่งต่อหนึ่ง และเป็น ออนทูจาก R ไปยัง R' และจะเรียกว่าริง R เป็นไอโซมอร์ฟิค(isomorphic) กับริง R' ซึ่งใช้สัญลักษณ์แทนด้วย $R \cong R'$

<u>ตัวอย่าง 3.3.6</u> ให้ I เป็นริงของจำนวนเต็ม และกำหนดให้

$$2I = \{2n \,/\, n \in I\}$$

ซึ่งเซ็ต 2I จะเป็นริงภายใต้การบวก และการคูณ

ให้ $\phi : I \longrightarrow 2I$ ซึ่งกำหนดโดย $\phi(x) = 2x$ สำหรับ $x \in I$

ϕ จะไม่เป็นไอโซมอร์ฟิซึม เพราะว่า $\phi(xy) = 2xy$ สำหรับ $x, y \in I$

แต่ $\phi(x)\,\phi(y) = (2x)(2y)$

$= 4xy$

ดังนั้น ϕ ไม่เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม

ตัวอย่าง 3.3.7 ให้ R เป็นริงใดๆ และ ϕ เป็นฟังก์ชั่นจาก R ไปยัง R โดยกำหนด

$\phi(a) = a$ สำหรับทุกๆสมาชิก $a \in R$ จะแสดงว่า ϕ เป็นไอโซมอร์ฟิซึม

จากตัวอย่าง 3.3.1 จะได้ว่า ϕ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึม และ $\text{Ker}(\phi) = \{0\}$

ดังนั้น ϕ เป็นฟังก์ชั่นหนึ่งต่อหนึ่งจาก R ไปยัง R'

เนื่องจากสำหรับทุกๆสมาชิก $x \in R$ จะมี $x \in R$ ซึ่ง $\phi(x) = x$

แสดงว่า ϕ เป็นฟังก์ชั่นออนทู

ดังนั้น ϕ เป็นไอโซมอร์ฟิซึมจากริง R ไปยังริง R

แบบฝึกหัด 3 ข

1. จงแสดงว่า ถ้า R , R' และ R'' เป็นริงและ $\phi : R \longrightarrow R'$ และ $\psi : R' \longrightarrow R''$ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมแล้วจะได้ว่าคอมโพสิชันของฟังก์ชั่น (composition function) $\psi \circ \phi : R \longrightarrow R''$ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมด้วย

2. จงแสดงว่า ถ้า $\phi : C \longrightarrow M_2(R)$ เมื่อ C คือเซ็ตของจำนวนเชิงซ้อน และ $M_2(R)$ เป็นเซ็ตซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นเมตริกซ์ขนาด 2 x 2 โดย

$\phi(a + bi) = \begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix}$ สำหรับ $a, b \in R$ แล้ว ϕ จะเป็นโฮโมมอร์ฟิซึม

3. ให้ θ เป็นฟังก์ชันจากริง I_2 ไปยังริง I_6 โดยกำหนด $\theta(\bar{0}) = \bar{0}$ และ $\theta(\bar{1}) = \bar{3}$ จงแสดงว่า θ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมจาก I_2 ไปยัง I_6 และ $Ker(\theta) = \{\bar{0}\}$

4. ให้ $\theta : I \dashrightarrow S''$ เมื่อ I คือ เซ็ตของจำนวนเต็ม และ / $S'' = \{3n \,/\, n \in I\}$ จงแสดงว่า θ ไม่เป็นไอโซมอร์ฟิซึม เมื่อกำหนด $\theta(n) = 3n$ สำหรับทุกๆ $n \in I$

5. ให้ $\theta : \mathbb{R} \dashrightarrow \mathbb{R}$ เมื่อ $\mathbb{R}$ คือ ริงของจำนวนจริง โดยกำหนด $\theta(x) = |x|$ สำหรับทุกๆ $x \in R$ จงทดสอบว่า θ เป็นโฮโมมอร์ฟิซึมหรือไม่

3.4. การสร้างริงใหม่ (Construction of New Ring)

การสร้างริงใหม่จากริงเดิมที่มีอยู่แล้ว ทำได้โดยการให้นิยามโอเปอเรชันการบวกและการคูณ แล้วทดสอบคุณสมบัติให้สอดคล้องตามนิยามของริง ก็จะได้ริงใหม่ ริงใหม่ที่สร้างจากริงที่มีอยู่แล้ว ซึ่งจะศึกษากันต่อไปได้แก่ โปรดักหรือไดเรคซัมของริง (Product or Direct Sum of Rings) ฟังก์ชันริง (Function Ring) เอนโดมอร์ฟิซึมริง (Endomorphism Ring) เมตริกซ์ริง (Matrix Ring) และโพลีโนเมียลริง (Polynomial Ring) เป็นต้น

3.4.1 โปรดักหรือไดเรคซัมของริง (Product or Direct Sum of Rings)

กำหนดริง R และ R' เป็นริงที่มียูนิตี้ e และ e' ตามลำดับ ต้องการสร้างริง $R \times R'$

ให้ $R \times R'$ เป็นเซ็ตของคู่ลำดับ (r, r') ซึ่ง $r \in R$ และ $r' \in R'$ นั่นคือ $R \times R' = \{(r,r') / r \in R, r' \in R'\}$

ให้นิยามของการบวกและการคูณใน $R \times R'$ ดังต่อไปนี้

การบวก สำหรับทุก ๆ $(r,r'), (s,s') \in R \times R'$

$$(r,r') + (s,s') = (r + s, r' + s')$$

การคูณ สำหรับทุก ๆ $(r,r'), (s,s') \in R \times R'$

$$(r,r')(s,s') = (rs, r's')$$

จะเรียกโอเปอเรชันทั้งสองนี้ว่า "เทอมไวซ์" ("termwise" operation) ต่อไปจะแสดงว่า $R \times R'$ และโอเปอเรชันเทอมไวซ์เป็นริง

1. จากนิยามการบวกและการคูณ สำหรับทุก ๆ

$(r,r'), (s,s') \in R \times R'$

จะได้ $(r,r') + (s,s') = (r + s, r' + s')$

และ $(r,r')(s,s') = (rs, r's')$

ซึ่ง $(r + s, r' + s')$ และ $(rs, r's') \in R \times R'$ (เพราะว่า

$r + s, rs \in R$ และ $r' + s', r's' \in R')$

นั่นคือ การบวกและการคูณนี้เป็นไบนารี่โอเปอเรชันบนเซ็ต $R \times R'$

2. สำหรับทุก ๆ $(r,r'), (s,s')$ และ $(t,t') \in R \times R'$

$$[(r,r') + (s,s')] + (t,t') = (r + s, r' + s') + (t,t')$$

$$= ((r + s) + t, (r' + s') + t')$$

$$= (r + (s + t), r' + (s' + t'))$$

(โดยกฎการรวมหมู่สำหรับการบวกใน R และ R')

$$= (r,r') + (s + t, s' + t')$$

$$= (r,r') + [(s,s') + (t,t')]$$

นั่นคือ กฎการรวมหมู่สำหรับการบวกเป็นจริงใน $R \times R'$

3. สำหรับทุก ๆ $(r,r') \in R \times R'$ จะมี $(0, 0')$ เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกใน $R \times R'$ เมื่อ $0,0'$ เป็นสมาชิกเอกลักษณ์ใน R และ R' ตามลำดับ

เพราะว่า $(r,r') + (0,0') = (r + 0, r' + 0')$

$$= (r,r')$$ (โดยคุณสมบัติสมาชิกเอกลักษณ์ใน R และ R')

และ $(0,0') + (r,r') = (0 + r, 0' + r')$

$= (r,r')$ (โดยคุณสมบัติสมาชิกเอกลักษณ์ใน R และ R')

4. สำหรับแต่ละ $(r,r') \in R \times R'$ จะมี $(-r,-r') \in R \times R'$

โดยที่ $(r,r') + (-r, -r') = (r + (-r), r' + (-r'))$

$= (r-r, r'-r')$

$= (0,0')$ (โดยคุณสมบัติของอินเวอร์สของการบวกใน R และ R')

และ $(-r,-r') + (r,r') = ((-r) + r, (-r') + r')$

$= (-r + r, -r' + r')$

$= (0,0')$ (โดยคุณสมบัติของอินเวอร์สของการบวกใน R และ R')

นั่นคือ $(-r, -r')$ เป็นอินเวอร์สของการบวกของ (r,r')

5. สำหรับทุก ๆ $(r,r'), (s,s') \in R \times R'$

จะได้ $(r,r') + (s,s') = (r + s, r' + s')$

$= (s + r, s' + r')$

(โดยกฎการสลับที่สำหรับการบวกใน R และR')

$= (s,s') + (r,r')$

ดังนั้นกฎการสลับที่สำหรับการบวกเป็นจริงใน $R \times R'$

6. สำหรับทุก ๆ (r,r'), (s,s') และ $(t,t') \in R \times R'$

จะได้ว่า $[(r,r')(s,s')](t,t') = (rs, r's')(t,t')$

$= ((rs)t, (r's')t')$

$= (r(st), r'(s't'))$

(โดยกฎการรวมหมู่สำหรับการคูณ ใน R และ R')

$= (r,r')(st, s't')$

$= (r,r')[(s,t)(t,t')]$

ดังนั้นกฎการรวมหมู่สำหรับการคูณเป็นจริงใน $R \times R'$

7. สำหรับทุก ๆ (r,r'), (s,s') และ $(t,t') \in R \times R'$

$(r,r')[(s,s') + (t,t')] = (r,r')(s + t, s' + t')$

$= (r(s + t), r'(s' + t'))$

$= (rs + rt, r's' + r't')$

(โดยกฎการกระจายใน R และ R')

$= (rs, r's') + (rt, r't')$

$= (r,r')(s,s') + (r,r')(t,t')$

ในทำนองเดียวกันจะได้ว่า

$[(r,r') + (s,s')](t,t') = (r,r')(t,t') + (s,s')(t,t')$

นั่นคือ กฎการกระจายเป็นจริงใน $R \times R'$

จากคุณสมบัติทั้ง 7 ข้อนี้แสดงว่า $R \times R'$ เป็น ริงภายใต้โอเปอเรชันเหอมไวซ์

หมายเหตุ จะเรียกว่า $R \times R'$ นี้ว่าโปรดักของริง R และ R' (Product of R and R') หรือไดเรคซัมของ R และ R' (Direct Sum of R and R')

นอกจากนี้ถ้าริง R และ R' มียูนิตี้เป็น e และ e' ตามลำดับ จะได้ว่าริง $R \times R'$ มี (e,e') เป็นยูนิตี้

เพราะว่า สำหรับทุก ๆ $(r,r') \in R \times R'$

$$(r,r')(e,e') = (r,r')$$

และ

$$(e,e')(r,r') = (r,r')$$

ถ้า R และ R' เป็นคอมมิวเทที่ฟริง จะได้ว่าโปรดักของริง R และ R' ยังคงเป็นคอมมิวเทที่ฟริง เพราะว่าสำหรับทุก ๆ (r,r') และ $(s,s') \in R \times R'$

$$(r,r')(s,s') = (rs, r's')$$

$$= (sr, s'r') \quad \text{(โดยกฎการสลับที่สำหรับการคูณใน R และ } R')$$

$$= (s,s')(r,r')$$

ตัวอย่าง 3.4.1 ให้ I_2 เป็นริงของจำนวนเต็มมอดูโล 2 จะพบว่า I_2 เป็นคอมมิวเทที่ฟริงที่มียูนิตี้ คือ $\bar{1}$

ดังนั้น $I_2 \times I_2 = \{(\bar{0},\bar{0}), (\bar{0},\bar{1}), (\bar{1},\bar{0}), (\bar{1},\bar{1})\}$ เป็นคอมมิวเทที่ฟริงมี $(\bar{1},\bar{1})$ เป็นยูนิตี้

3.4.2 ฟังก์ชันริง (Function Ring)

ต่อไปจะสร้าง "ฟังก์ชันริง"

ให้ R^X แทนเซ็ตของฟังก์ชันจากเซ็ต X ซึ่งไม่เป็นเซ็ตว่างไปยังริง R

นั่นคือ $R^X = \{f/f$ เป็นฟังก์ชันจากเซ็ต X ไปยังริง $R\}$

ให้ f และ g เป็นสมาชิกใน R^X

กำหนดการบวกและการคูณใน R^X ดังต่อไปนี้

<u>การบวก</u> $(f + g)(x) = f(x) + g(x)$ สำหรับแต่ละสมาชิก $x \in X$

เรียกการบวกนี้ว่าพอยท์ไวซ์ซัม (pointwise sum) หรือเทอมไวซ์ซัม (term-wise sum)

<u>การคูณ</u> $(fg)(x) = f(x)g(x)$ สำหรับแต่ละสมาชิก $x \in X$

เรียกการคูณนี้ว่าพอยท์ไวซ์โปรดัก (pointwise product)

<u>ทฤษฎี 3.4.1</u> ถ้า R เป็นริง และ X เป็นเซ็ตใด ๆ ที่ไม่ใช่เซ็ตว่าง แล้ว R^X จะเป็นริงภายใต้พอยท์ไวซ์ซัมและพอยท์ไวซ์โปรดัก

<u>พิสูจน์</u> 1. จากนิยามพอยท์ไวซ์ซัม สำหรับทุก ๆ $f, g \in R^X$ ได้ว่า

$(f + g)(x) = f(x) + g(x)$ สำหรับแต่ละสมาชิก $x \in X$

ซึ่ง $f(x) + g(x) \in R$ ดังนั้น $f + g \in R^X$

นั่นคือพอยท์ไวซ์ซัมเป็นไบนารี่โอเปอเรชันบน R^X

2. จากนิยามพอยท์ไวซ์โปรดัก สำหรับทุก ๆ $f, g \in R^X$ ได้ว่า

$(fg)(x) = f(x)g(x)$ สำหรับแต่ละสมาชิก $x \in X$

ซึ่ง $f(x)g(x) \in R$ ดังนั้น $fg \in R^X$

นั่นคือ พอยท์ไวซ์โปรดัก เป็นไบนารี่โอเปอเรชันบน R^X

3. กฎการรวมหมู่สำหรับพอยท์ไวซ์ซัม ให้พิสูจน์เป็นแบบฝึกหัด

4. จะแสดงว่า R^X มีสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับพอยท์ไวซ์ซัม

ให้ $\sigma(x) = 0$ สำหรับทุกสมาชิก $x \varepsilon X$ และ 0 เป็นสมาชิกเอกลักษณ์ใน R

จะได้ว่าฟังก์ชัน σ เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับพอยท์ไวซ์ซัมของ R^X เพราะว่า สำหรับทุกๆสมาชิก $f \varepsilon R^X$ และ $x \varepsilon X$

$$\begin{aligned}(\sigma + f)(x) &= \sigma(x) + f(x)\\ &= 0 + f(x)\\ &= f(x)\end{aligned}$$

นั่นคือ $\sigma + f = f$

ในทำนองเดียวกันจะได้ว่า

$$f + \sigma = f$$

5. จะแสดงว่าแต่ละสมาชิก $f \varepsilon R^X$ มีอินเวอร์สสำหรับพอยท์ไวซ์ซัม

เนื่องจาก $f(x) \varepsilon R$ สำหรับสมาชิก $x \varepsilon X$ ดังนั้น $f(x)$ จะต้องมีอินเวอร์สสำหรับพอยท์ไวซ์ซัมคือ $-f(x)$

ให้ $-f(x) = (-f)(x)$ สำหรับแต่ละสมาชิก $x \varepsilon X$

เนื่องจากสำหรับทุก ๆ สมาชิก $f \varepsilon R^X$

$$\begin{aligned}[(-f) + f](x) &= (-f)(x) + f(x)\\ &= -f(x) + f(x)\\ &= 0\end{aligned}$$

แต่ $\sigma(x) = 0$

ดังนั้น $\sigma(x) = [(-f) + f](x)$

นั่นคือ $\sigma = (-f) + f$

ในทำนองเดียวกัน จะได้ว่า $\phi = f + (-f)$

นั่นคือ $-f$ เป็นอินเวอร์สสำหรับพอยท์ไวซ์ซัมของ f

โดยที่ $(-f)(x) = -f(x)$

6. จะแสดงว่ากฎการสลับที่สำหรับพอยท์ไวซ์ซัมเป็นจริงใน R^X สำหรับทุก ๆ สมาชิก $f, g \in R^X$

$(f + g)(x) = f(x) + g(x)$

$= g(x) + f(x)$ (โดยกฎการสลับที่สำหรับการบวกใน R)

$= (g + f)(x)$

นั่นคือ $f + g = g + f$

7. กฎการรวมหมู่สำหรับพอยท์ไวซ์โปรดักใน R^X ให้พิสูจน์เป็นแบบฝึกหัด

8. จะแสดงว่ากฎการกระจายเป็นจริงใน R^X สำหรับทุก ๆ f, g และ h เป็นสมาชิกใด ๆ ใน R^X จะได้ว่า

$f(x)\left[g(x) + h(x)\right] = f(x)g(x) + f(x)h(x)$ สำหรับทุก ๆ $x \in X$ เพราะว่า $f(x)$, $g(x)$ และ $h(x)$ เป็นสมาชิกในริง R^X

ดังนั้น $f(x)\left[(g + h)(x)\right] = (fg)(x) + (fh)(x)$

$\left[f(g + h)\right](x) = (fg + fh)(x)$

นั่นคือ $f(g + h) = fg + fh$

ในทำนองเดียวกันพิสูจน์ได้ว่า

$(f + g)h = fh + gh$

แสดงว่ากฎการกระจายเป็นจริงใน R^X

จากคุณสมบัติทั้ง 8 ข้อนี้ แสดงว่า R^X เป็นริงภายใต้พอยท์ไวซ์ซัมและพอยท์ไวซ์โปรดัก

<u>หมายเหตุ</u> 1. เรียกริง R^X นี้ว่าฟังก์ชันริง (Function Ring)

2. ถ้า R เป็นริงที่มียูนิตี้ e จะได้ว่า R^X มี e' เป็นยูนิตี้

โดยที่ $e'(x) = e$ สำหรับทุก ๆ $x \in X$

เพราะว่าสำหรับแต่ละสมาชิก $f \in R^X$

$$(fe')(x) = f(x)e'(x)$$
$$= f(x)e$$
$$= f(x)$$

นั่นคือ $fe' = f$

ในทำนองเดียวกันพิสูจน์ได้ว่า

$$e'f = f$$

3. ถ้า R เป็นคอมมิวเทฟริง จะได้ว่า R^X เป็นคอมมิวเทฟริงด้วย เพราะว่าสำหรับทุก ๆ $f, g \in R^X$ และ $x \in X$

$$f(x)g(x) = g(x)f(x) \quad \text{(โดยกฎการสลับที่สำหรับการคูณใน R)}$$

นั่นคือ $fg = gf$

4. สำหรับฟังก์ชัน σ และ $e' \in R^X$ โดยที่

$\sigma(x) = 0$ สำหรับทุก $x \in X$

และ $e'(x) = e$ สำหรับทุก $x \in X$

จะเรียกฟังก์ชันคงที่ (constant functions)

3.4.3 เอนโดมอร์ฟิซึมริง (Endomorphism Ring)

นิยาม 3.4.1 ให้ G และ G' เป็นกรุ๊ป มี . และ * เป็นไบนารี่โอเปอเรชันตามลำดับ และ θ เป็นฟังก์ชันจาก G ไปยัง G' จะเรียก θ ว่าเป็นโฮโมมอร์ฟิซึม (homomorphism) ของกรุ๊ป G และ G' ก็ต่อเมื่อ

$\theta(x \cdot y) = \theta(x) * \theta(y)$ สำหรับทุก ๆ $x, y \in G$

นิยาม 3.4.2 ให้ A เป็นอบีเลียนกรุ๊ป เอนโดมอร์ฟิซึม (Endomorphism) ของ A หมายถึงโฮโมมอร์ฟิซึมของ A ไปยัง A ใช้สัญลักษณ์ Hom(A) แทนเซ็ตของเอนโดมอร์ฟิซึมของ A ทั้งหมด

นิยามการบวกและการคูณบนเซ็ต Hom(A) ดังนี้

การบวก สำหรับ $\phi, \psi \in \mathrm{Hom}(A)$ และทุก ๆ สมาชิก $a \in A$

$(\phi + \psi)(a) = \phi(a) + \psi(a)$

การคูณ สำหรับการคูณใน Hom(A) หมายถึงคอมโพสิชันของฟังก์ชัน (Function composition)

นั่นคือ สำหรับ $\phi, \theta \in \mathrm{Hom}(A)$ และทุก ๆ สมาชิก $a \in A$

$(\phi \circ \theta)(a) = \phi(\theta(a))$

ทฤษฎี 3.4.2 Hom(A) จะเป็นริงภายใต้การบวกและการคูณใน Hom(A) และเรียกว่าเอนโดมอร์ฟิซึมริง (Endomorphism Ring)

พิสูจน์ 1. จะแสดงว่าการบวกเป็นไบนารี่โอเปอเรชันบน Hom(A)

ให้ $\phi, \psi \in \mathrm{Hom}(A)$ และ $a, b \in A$

พิจารณา $(\phi + \psi)(a + b) = \phi(a + b) + \psi(a + b)$ (จากนิยามการบวก)

$= [\phi(a) + \phi(b)] + [\psi(a) + \psi(b)]$

(เพราะว่า $\phi, \psi \in \mathrm{Hom}(A)$)

$= [\phi(a) + \psi(a)] + [\phi(b) + \psi(b)]$

(เพราะว่า A เป็นอบีเลียนกรุป)

$= (\phi + \psi)(a) + (\phi + \psi)(b)$

(จากนิยามการบวก)

ดังนั้น $\phi + \psi \in \mathrm{Hom}(A)$

2. จะแสดงว่ากฎการรวมหมู่สำหรับการบวกเป็นจริงใน Hom(A)

ให้ ϕ, ψ และ $\theta \in \mathrm{Hom}(A)$ และ $a \in A$

$[\phi + (\psi + \theta)](a) = \phi(a) + (\psi + \theta)(a)$ (จากนิยามการบวก)

$= \phi(a) + [\psi(a) + \theta(a)]$ (จากนิยามการบวก)

$= [\phi(a) + \psi(a)] + \theta(a)$

(จากกฎการรวมหมู่ใน A)

$= (\phi + \psi)(a) + \theta(a)$

$= [(\phi + \psi) + \theta](a)$

นั่นคือ $\phi + (\psi + \theta) = (\phi + \psi) + \theta$

ดังนั้นกฎการรวมหมู่สำหรับการบวกเป็นจริงใน Hom(A)

3. จะแสดงว่ากฎการสลับที่สำหรับการบวกเป็นจริงใน Hom(A)

ให้ $\phi, \psi \in \mathrm{Hom}(A)$ และ $a \in A$

พิจารณา $(\emptyset + \psi)(a) = \emptyset(a) + \psi(a)$ (จากนิยามการบวก)

$= \psi(a) + \emptyset(a)$ (เพราะว่า A เป็นอบีเลียนกรุ๊ป)

$= (\psi + \emptyset)(a)$ (จากนิยามการบวก)

นั่นคือ $\emptyset + \psi = \psi + \emptyset$

4. จะแสดงว่า Hom(A) มีสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวก

ให้ 0 เป็นสมาชิกเอกลักษณ์ใน A และ $0'$ เป็นฟังก์ชันจาก A ไปยัง A ซึ่งกำหนดโดย $0'(a) = 0$ สำหรับทุก ๆ สมาชิก $a \in A$

ดังนั้น $0' \in \text{Hom}(A)$

ให้ $\emptyset \in \text{Hom}(A)$ และ $a \in A$

พิจารณา $(\emptyset + 0')(a) = \emptyset(a) + 0'(a)$ (จากนิยามการบวก)

$= \emptyset(a) + 0$

$= \emptyset(a)$

ดังนั้น $\emptyset + 0' = \emptyset$

ในทำนองเดียวกัน พิสูจน์ได้ว่า

$0' + \emptyset = \emptyset$

นั่นคือ $0'$ เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกของ Hom(A)

5. จะแสดงว่าทุก ๆ สมาชิก $\emptyset \in \text{Hom}(A)$ มีอินเวอร์สสำหรับการบวกใน Hom(A) ให้ $\emptyset \in \text{Hom}(A)$

กำหนด $-\emptyset$ โดย $(-\emptyset)(a) = -(\emptyset(a))$ สำหรับ $a \in A$

จะแสดง $-\emptyset \in \text{Hom}(A)$

เนื่องจาก $(-\emptyset)(a+b) = -(\emptyset(a+b))$

$= -(\emptyset(a) + \emptyset(b))$

$= -\emptyset(a) + (-\emptyset(b))$

$= (-\emptyset)(a) + (-\emptyset)(b)$

ดังนั้น $-\emptyset \in \text{Hom}(A)$

ต่อไปพิจารณา

$(\emptyset + (-\emptyset))(a) = \emptyset(a) + (-\emptyset)(a)$

$= \emptyset(a) - \emptyset(a)$

$= 0$

$= 0'(a)$

ดังนั้น $\emptyset + (-\emptyset) = 0'$

ในทำนองเดียวกันจะได้ว่า

$(-\emptyset) + \emptyset = 0'$

นั่นคือ $-\emptyset$ เป็นอินเวอร์สสำหรับการบวกของ $\emptyset$

6. จะแสดงว่าการคูณเป็นไบนารี่โอเปอเรชันบน Hom (A)

ให้ $\emptyset, \psi \in \text{Hom}(A)$ และ $a, b \in A$

เนื่องจาก $\emptyset : A \to A$ และ $\psi : A \to A$

จะได้ $\emptyset \circ \psi : A \to A$

พิจารณา $(\emptyset \circ \psi)(ab) = \emptyset(\psi(ab))$ (จากนิยามคอมโพสิชันของฟังก์ชัน)

$= \emptyset(\psi(a)\psi(b))$ (เพราะว่า $\psi \in \text{Hom}(A)$)

$= \emptyset(\psi(a))\emptyset(\psi(b))$ (เพราะว่า $\emptyset \in \text{Hom}(A)$)

$= (\emptyset \circ \psi)(a)(\emptyset \circ \psi)(b)$

ดังนั้น $\emptyset \circ \psi \in \text{Hom}(A)$

7. จะแสดงว่ากฎการรวมหมู่สำหรับการคูณเป็นจริงใน Hom(A)

ให้ ϕ, ψ และ $\theta \varepsilon$ Hom (A)

$$[(\phi\circ\psi)\circ\theta](a) = (\phi\circ\psi)(\theta(a)) \qquad \text{(นิยามคอมโพสิชันของฟังก์ชั่น)}$$

$$= \phi(\psi(\theta(a)) \qquad \text{(นิยามคอมโพสิชันของฟังก์ชั่น)}$$

$$= \phi(\psi\circ\theta(a)) \qquad \text{(นิยามคอมโพสิชันของฟังก์ชั่น)}$$

$$= [\phi\circ(\psi\circ\theta)](a) \qquad \text{(นิยามคอมโพสิชันของฟังก์ชั่น)}$$

ดังนั้น $(\phi\circ\psi)\circ\theta) = \phi\circ(\psi\circ\theta)$

8. จะแสดงว่ากฎการกระจายเป็นจริงใน Hom(A)

ให้ ϕ, ψ และ $\theta \varepsilon$ Hom(A) และ $a \varepsilon A$

$$(\phi+\psi)\circ\theta\ (a) = (\phi+\psi)(\theta(a)) \qquad \text{(นิยามคอมโพสิชันของฟังก์ชั่น)}$$

$$= [\phi(\theta(a))] + [\psi(\theta(a))] \text{(นิยามการบวก)}$$

$$= (\phi\circ\theta)(a) + (\psi\circ\theta)(a)$$

$$= (\phi\circ\theta + \psi\circ\theta)(a)$$

ดังนั้น $(\phi+\psi)\circ\theta = \phi\circ\theta + \psi\circ\theta$

ในทำนองเดียวกันพิสูจน์ได้ว่า

$$\phi\circ(\psi+\theta) = \phi\circ\psi + \phi\circ\theta$$

จากคุณสมบัติทั้ง 8 ข้อแสดงว่า Hom(A) เป็นริง

<u>หมายเหตุ</u> โดยทั่วไปแล้วคอมโพสิชันของฟังก์ชันจะไม่เป็นคอมมิวเทที่พ เพราะฉะนั้นเอนโดมอร์ฟิซึมริง ไม่จำเป็นจะต้องเป็นคอมมิวเทที่ฟริงเสมอไป

<u>ตัวอย่าง 3.4.1</u> จะแสดงว่า $Hom(I \times I)$ ไม่เป็นคอมมิวเทที่ฟริง

พิจารณา $I \times I = \{(a,b) / a,b \in I\}$

จากหัวข้อ 3.4.1 ได้ว่า $I \times I$ เป็นริง ดังนั้น $I \times I$ เป็นอบีเลียนกรุ๊ปภายใต้การบวก

จากทฤษฎี 3.4.2 จะได้ $Hom(I \times I)$ เป็นริง

ต่อไปจะแสดงว่า $Hom(I \times I)$ ไม่เป็นคอมมิวเทที่ฟริง

พิจารณา $\emptyset, \theta \in Hom(I \times I)$

ซึ่งกำหนดโดย $\emptyset(r,s) = (s,r)$

และ $\theta(r,s) = (r,0)$

สำหรับทุก ๆ $r,s \in I$ และ 0 เป็นสมาชิกเอกลักษณ์ของ I

พิจารณา

$$\begin{aligned}(\emptyset \circ \theta)(r,s) &= \emptyset(\theta(r,s)) \\ &= \emptyset(r,0) \\ &= (0,r)\end{aligned}$$

และ

$$\begin{aligned}(\theta \circ \emptyset)(r,s) &= \theta(\emptyset(r,s)) \\ &= \theta(s,r) \\ &= (s,0)\end{aligned}$$

ดังนั้น $\emptyset \circ \theta \neq \theta \circ \emptyset$

นั่นคือ $Hom(I \times I)$ ไม่เป็นคอมมิวเทที่ฟริง

3.4.4 <u>เมตริกซ์ริง</u> (Matrix Ring)

ให้ R เป็นริงใด ๆ

พิจารณาเซ็ต $M_2(R)$ เป็นเซ็ตของเมตริกซ์ที่มีขนาด 2×2 ใช้สัญลักษณ์เขียนแทนดังนี้

$$(a_{ij}) = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$$

โดยที่สมาชิก a_{ij} ในเมตริกซ์เป็นสมาชิกในริง R

<u>สัญลักษณ์</u> a_{ij} เขียนแทนสมาชิกในเมตริกซ์แสดงตำแหน่งของสมาชิกดังนั้น

i แสดงว่าอยู่ในตำแหน่งแถว (row) ที่ i

j แสดงว่าอยู่ในตำแหน่งหลัก (column) ที่ j

เช่น a_{12} คือสมาชิกในเมตริกซ์ที่อยู่ในตำแหน่งแถวที่ 1 คอลัมน์ที่ 2

จะเรียก $M_2(R)$ ว่าเป็นเซ็ตของ 2×2 เมตริกซ์บน R

นิยามการบวกของเมตริกซ์ใน $M_2(R)$ ดังนี้

สำหรับ $\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix} \in M_2(R)$

$$\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a_{11} + b_{11} & a_{12} + b_{12} \\ a_{21} + b_{21} & a_{22} + b_{22} \end{pmatrix}$$

นิยามการคูณของเมตริกซ์ใน $M_2(R)$ ดังนี้

สำหรับ $\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix} \in M_2(R)$

$$\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}\begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a_{11}b_{11} + a_{12}b_{21} & a_{11}b_{12} + a_{12}b_{22} \\ a_{21}b_{11} + a_{22}b_{21} & a_{21}b_{12} + a_{22}b_{22} \end{pmatrix}$$

นั่นคือ $(a_{ij})(b_{ij}) = (c_{ij})$

โดยที่ $c_{ij} = \sum_{k=1}^{2} a_{ik}\, b_{kj}$

ต่อไปจะแสดงว่า $M_2(R)$ เป็นริงภายใต้การบวกและการคูณของเมตริกซ์

1. จะแสดงว่าการบวกของเมตริกซ์ขนาด 2×2 เป็นไบนารี่โอเปอเรชันบน $M_2(R)$

ให้ $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix} \varepsilon M_2(R)$

ให้ $C = A + B = \begin{pmatrix} a_{11} + b_{11} & a_{12} + b_{12} \\ a_{21} + b_{21} & a_{22} + b_{22} \end{pmatrix}$

จะได้ว่า $C \varepsilon M_2(R)$ เนื่องจาก $a_{11} + b_{11}$, $a_{12} + b_{12}$, $a_{21} + b_{21}$ และ $a_{22} + b_{22} \varepsilon R$

2. จะแสดงว่ากฎการรวมหมู่สำหรับการบวกเป็นจริงใน $M_2(R)$

ให้ $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix}$

และ $C = \begin{pmatrix} c_{11} & c_{12} \\ c_{21} & c_{22} \end{pmatrix} \varepsilon M_2(R)$

$$(A + B) + C = \begin{pmatrix} a_{11} + b_{11} & a_{12} + b_{12} \\ a_{21} + b_{21} & a_{22} + b_{22} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} c_{11} & c_{12} \\ c_{21} & c_{22} \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} (a_{11} + b_{11}) + c_{11} & (a_{12} + b_{12}) + c_{12} \\ (a_{21} + b_{21}) + c_{21} & (a_{22} + b_{22}) + c_{22} \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} a_{11} + (b_{11} + c_{11}) & a_{12} + (b_{12} + c_{12}) \\ a_{21} + (b_{21} + c_{21}) & a_{22} + (b_{22} + c_{22}) \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} b_{11} + c_{11} & b_{12} + c_{12} \\ b_{21} + c_{21} & b_{22} + c_{22} \end{pmatrix}$$

$$= A + (B + C)$$

ดังนั้น $(A + B) + C = A + (B + C)$

3. จะแสดงว่า $M_2(R)$ มีสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวก

ให้ $O = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$ โดยที่ 0 เป็นสมาชิกเอกลักษณ์ของ R

จะได้ $O \in M_2(R)$

พิจารณา $A + O = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$

$$= \begin{pmatrix} a_{11} + 0 & a_{12} + 0 \\ a_{21} + 0 & a_{22} + 0 \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$$

ดังนั้น $A + O = A$

ในทำนองเดียวกันพิสูจน์ได้ว่า

$$O + A = A$$

นั่นคือ O เป็นสมาชิกเอกลักษณ์สำหรับการบวกใน $M_2(R)$

4. จะแสดงว่าแต่ละสมาชิก $A \varepsilon M_2(R)$ มีอินเวอร์สสำหรับการบวก

ให้ $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$ จะมี $-A = \begin{pmatrix} -a_{11} & -a_{12} \\ -a_{21} & -a_{22} \end{pmatrix} \varepsilon M_2(R)$

ซึ่ง $$A + (-A) = \begin{pmatrix} a_{11} + (-a_{11}) & a_{12} + (-a_{12}) \\ a_{21} + (-a_{21}) & a_{22} + (-a_{22}) \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$$

ดังนั้น $A + (-A) = O$

ในทำนองเดียวกัน จะได้ว่า

$$(-A) + A = O$$

นั่นคือ $-A$ เป็นอินเวอร์สสำหรับการบวกของ A

5. จะแสดงว่ากฎการสลับที่สำหรับการบวกเป็นจริงใน $M_2(R)$

ให้ $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix} \varepsilon M_2(R)$

$$A + B = \begin{pmatrix} a_{11} + b_{11} & a_{12} + b_{12} \\ a_{21} + b_{21} & a_{22} + b_{22} \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} b_{11} + a_{11} & b_{12} + a_{12} \\ b_{21} + a_{21} & b_{22} + a_{22} \end{pmatrix}$$

$$= B + A$$

6. จะแสดงว่าการคูณเมตริกซ์เป็นไบนารี่โอเปอเรชันบน $M_2(R)$

ให้ $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix} \varepsilon M_2(R)$

$$AB = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} a_{11}b_{11} + a_{12}b_{21} & a_{11}b_{12} + a_{12}b_{22} \\ a_{21}b_{11} + a_{22}b_{21} & a_{21}b_{12} + a_{22}b_{22} \end{pmatrix}$$

ดังนั้น $AB \varepsilon M_2(R)$

7. จะแสดงว่ากฎการรวมหมู่สำหรับการคูณเป็นจริงใน $M_2(R)$

ให้ $A = (a_{ij})$, $B = (b_{ij})$, $C = (c_{ij}) \varepsilon M_2(R)$

ถ้า d_{rs} เป็นสมาชิกใน $(a_{ij}) \left[(b_{ij})(c_{ij}) \right]$ จะได้ว่า

$$d_{rs} = \sum_{k=1}^{2} a_{rk} \left(\sum_{j=1}^{2} b_{kj} c_{js} \right)$$

$$= \sum_{j=1}^{2} \left(\sum_{k=1}^{2} a_{rk} b_{kj} \right) c_{js}$$

$$= e_{rs}$$

ซึ่ง e_{rs} คือสมาชิกในแถวที่ r และหลักที่ s ของ $[(a_{ij})(b_{ij})](c_{ij})$

8. สำหรับกฎการกระจายเป็นจริงใน $M_2(R)$ ให้พิสูจน์เป็นแบบฝึกหัด

จากคุณสมบัติทั้ง 8 ข้อนี้แสดงว่า $M_2(R)$ เป็นริงภายใต้การบวกและการคูณของเมตริกซ์

ให้ R เป็นริงใด ๆ และกำหนด $M_n(R)$ เป็นเซ็ตของเมตริกซ์ขนาด $n \times n$ บน R และนิยามการบวกและการคูณของเมตริกซ์ใน $M_n(R)$ ดังนี้

<u>การบวก</u> ให้ A และ B เป็นเมตริกซ์ขนาด $n \times n$ โดยให้ $A = (a_{ij})$ และ $B = (b_{ij})$

$$A + B = (a_{ij}) + (b_{ij})$$
$$= (a_{ij} + b_{ij}) \quad \text{สำหรับทุก ๆ } i, j$$

<u>การคูณ</u> ให้ A และ B เป็นเมตริกซ์ขนาด $n \times n$ โดยให้ $A = (a_{ij})$ และ $B = (b_{ij})$

$$AB = (a_{ij})(b_{ij})$$
$$= (c_{ij})$$

โดยที่ $c_{ij} = \sum_{k=1}^{n} a_{ik} b_{kj}$

__ทฤษฎี 3.4.1__ ให้ R เป็นริง และ $M_n(R)$ เป็นเซ็ตของเมตริกซ์ขนาด $n \times n$ ทั้งหมด ซึ่งมีสมาชิกในเมตริกซ์อยู่ในริง R จะได้ว่า $M_n(R)$ เป็นริงภายใต้การบวกและการคูณของเมตริกซ์ และเรียกว่าเมตริกซ์ริง (Matrix Ring)

__พิสูจน์__ เป็นแบบฝึกหัด

__ข้อสังเกต__ สำหรับการคูณของเมตริกซ์ไม่เป็นคอมมิวเททีฟ เพราะฉะนั้นเมตริกซ์ริง $M_n(R)$ ไม่เป็นคอมมิวเททีฟสำหรับ $n \geq 2$

3.4.5 โพลิโนเมียลริง (Polynomial Ring)

การสร้างริงเรื่องสุดท้ายที่จะศึกษาในบทนี้คือ โพลิโนเมียลริง ซึ่งแต่ละสมาชิกของริงนี้ จะอยู่ในรูปของโพลิโนเมียล

นิยาม 3.4.3 ให้ R เป็นริงใดๆ จะเรียก $f(x)$ ว่าเป็นโพลิโนเมียลที่มีสัมประสิทธิ์ (coefficient) อยู่ใน R หรือกล่าวสั้นๆว่าโพลิโนเมียลของ x ใน R ถ้า $f(x)$ เป็นนิพจนที่เขียนได้ในรูป

$$f(x) = a_o + a_1x + a_2x^2 + \dots + a_nx^n$$

โดยที่ $a_o , a_1, \dots, a_n \in R$ และ n เป็นจำนวนเต็มที่ไม่น้อยกว่า 0
เรียก a_i ว่าสัมประสิทธิ์ของ x^i สำหรับ $i = 1, 2, \dots, n$

สำหรับสัญลักษณ์ x ไม่ได้แทนเลขจำนวน หรือสมาชิกในเซ็ตเดียวกับสัมประสิทธิ์ แต่ใช้เป็นสัญลักษณ์ทั่วๆไปไม่จำเพาะเจาะจง

ถ้า $f(x) = a_o + a_1x + \dots + a_nx^n$ และ $a_n \neq 0$
จะเรียกว่า $f(x)$ มีดีกรี (degree) เป็น n

ถ้า $f(x) = 0 + 0x + 0x^2 + \dots + 0x^n$ หรือ $f(x) = 0$
จะเรียก $f(x)$ ว่าเป็นโพลิโนเมียลศูนย์ (Zero polynomial)

ถ้า $f(x) = c$ ซึ่ง c เป็นสมาชิกใน R จะเรียก $f(x)$ นี้ว่าโพลิโนเมียลคงที่ (constant polynomial)

ถ้า $f(x)$ เป็นโพลิโนเมียลคงที่ไม่เป็นศูนย์ จะกล่าวว่าโพลิโนเมียล $f(x)$ มีดีกรี 0

กรณีที่ ex^i เมื่อ $i = 0, 1, 2, \ldots\ldots, n$ และ e คือยูนิตี้ ใน R จะเขียนแทนด้วย x^i สำหรับเทอมใดที่เป็น $0x^i$ หรือ $a_o = 0$ (แต่ไม่ใช่ทุกค่าของ $a_i = 0$) จะไม่เขียนบ่งไว้ เช่น $2 + 0x + ex^2$ เขียนเป็น $2 + x^2$

<u>สัญลักษณ์</u> เซ็ทของโพลี่โนเมี่ยลทั้งหมดของ x ในริง R จะเขียนแทนด้วย $R[x]$

<u>นิยาม 3.4.4</u> ให้ $f(x), g(x) \in R[x]$ โดยที่

$$f(x) = a_o + a_1x + \ldots\ldots + a_nx^n$$

และ

$$g(x) = b_o + b_1x + \ldots\ldots + b_mx^m$$

กำหนดการเท่ากันของโพลี่โนเมี่ยลดังนี้

$$f(x) = g(x) \text{ ก็ต่อเมื่อ } a_i = b_i \text{ สำหรับทุกจำนวนเต็ม } i \geq 0$$

กำหนดการบวกของโพลี่โนเมี่ยลดังนี้

$$f(x) + g(x) = c_o + c_1x + c_2x^2 + \ldots\ldots + c_nx^n$$

โดยที่ $c_i = a_i + b_i$ สำหรับทุกๆจำนวนเต็ม $i \geq 0$

กำหนดการคูณของโพลี่โนเมี่ยลดังนี้

$$f(x)\,g(x) = d_o + d_1x + \ldots\ldots + d_{n+m}x^{n+m}$$

โดยที่

$$d_i = a_ob_i + a_1b_{i-1} + a_2b_{i-2} + \ldots\ldots + a_{i-1}b_1 + a_ib_o$$

สำหรับทุกๆจำนวนเต็ม $i \geq 0$

<u>ข้อสังเกตุ</u> จากนิยามการคูณของโพลี่โนเมี่ยล จะเห็นว่าสัมประสิทธิ์ของ x^i ในผลคูณ $f(x)g(x)$ เป็นรูปผลบวกของ a_sb_r เมื่อ $s + r = i$

<u>ตัวอย่าง 3.4.3</u> ให้ $I[x]$ เป็นเซ็ตของโพลิโนเมียลทั้งหมดของ x ใน I

กำหนด $f(x) = 1 + x + x^2 \in I[x]$ และ $g(x) = 3 - 2x \in I[x]$

ดังนั้น $f(x) + g(x) = 4 - x + x^2$

<u>ตัวอย่าง 3.4.4</u> กำหนดให้ $p(x)$ และ $q(x) \in I[x]$ โดยที่

$$p(x) = 1 + x - x^2 \quad \text{และ} \quad g(x) = 2 + x^2 + x^3$$

ในที่นี้ $a_o = 1$, $a_1 = 1$, $a_2 = -1$, $a_i = 0$ สำหรับ $i > 2$

และ $b_o = 2$, $b_1 = 0$, $b_2 = 1$, $b_3 = 1$, $b_i = 0$ สำหรับ $i > 3$

จากนิยามการคูณ

$$d_o = a_ob_o = (1)(2) = 2$$

$$d_1 = a_ob_1 + a_1b_o = (1)(0) + (1)(2) = 2$$

$$d_2 = a_ob_2 + a_1b_1 + a_2b_o = (1)(1) + (1)(0) + (-1)(2) = -1$$

$$d_3 = a_ob_3 + a_1b_2 + a_2b_1 + a_3b_o = (1)(1)+(1)(1)+(-1)(0)+(0)(2) = 2$$

$$d_4 = a_ob_4 + a_1b_3 + a_2b_2 + a_3b_1 + a_4b_o = (1)(0) + (1)(1) + (-1)(1) + (0)(0) + (0)(2) = 0$$

$$d_5 = a_ob_5 + a_1b_4 + a_2b_3 + a_3b_2 + a_4b_1 + a_5b_o$$

$$= (1)(0) + (1)(0) + (-1)(1) + (0)(1) + (0)(0) + (0)(2) = -1$$

$$d_6 = a_ob_6 + a_1b_5 + a_2b_4 + a_3b_3 + a_4b_2 + a_5b_1 + a_6b_o$$

$$= (1)(0) + (1)(0) + (-1)(0) + (0)(1) + (0)(1) + (0)(0) + (0)(2) = 0$$

$$d_7 = d_8 = \cdots = 0$$

ดังนั้น $p(x)\, q(x) = (1 + x - x^2)(2 + x^2 + x^3)$

$$= d_o + d_1 x + \cdots + d_5 x^5$$

$$= 2 + 2x - x^2 + 2x^3 - x^5$$

<u>ตัวอย่าง 3.4.5</u> กำหนด $f(x) = x + \bar{1} \in I_2[x]$

จะได้ $(x + \bar{1}) + (x + \bar{1}) = \bar{2}x + \bar{2}$

$$= \bar{0}x + \bar{0}$$

$$= \bar{0}$$

และ $(x + \bar{1})^2 = (x + \bar{1})(x + \bar{1})$

$$= x^2 + \bar{2}x + \bar{1}$$

$$= x^2 + \bar{1}$$

<u>ทฤษฎี 3.4.4</u> ให้ R เป็นริงใดๆ และ $R[x]$ เป็นเซ็ตของโพลี่โนเมี่ยลของ x ทั้งหมดใน R จะได้ว่า $R[x]$ เป็นริงภายใต้การบวก และการคูณโพลี่โนเมี่ยล

1. จากนิยามการบวกของโพลี่โนเมี่ยล จะได้ว่าการบวกของโพลี่โนเมี่ยล เป็นไบนารี่โอเปอร์เรชันบน $R[x]$

2. สำหรับกฎการรวมหมู่ และกฎการสลับที่สำหรับการบวกของโพลี่โนเมี่ยล เป็นจริง พิสูจน์ได้โดยอาศัยนิยามการบวกของโพลี่โนเมี่ยล และคุณสมบัติของริง

3. จะแสดงว่าโพลี่โนเมี่ยลเป็นสมาชิกเอกลักษณ์ใน $R[x]$

ให้ $f(x) \in R[x]$ โดยที่

$$f(x) = a_o + a_1 x + \cdots + a_n x^n$$

จะมี $z(x) = 0 + 0x + \dots + 0x^n$ เป็นสมาชิกใน $R[x]$

ซึ่ง $f(x) + z(x) = (a_0 + 0) + (a_1 + 0)x + \dots + (a_n + 0)x^n$

$$= a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$$

$$= f(x)$$

ในทำนองเดียวกันพิสูจน์ได้ว่า

$$z(x) + f(x) = f(x)$$

นั่นคือ $z(x)$ เป็นสมาชิกเอกลักษณ์ใน $R[x]$

4. จะแสดงว่าแต่ละ $f(x) \in R[x]$ จะมีอินเวอร์สสำหรับการบวก

ให้ $f(x) \in R[x]$ โดยที่ $f(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$

เนื่องจาก $a_i \in R$ ดังนั้น $-a \in R$ สำหรับ $i = 0, 1, 2, \dots, n$

ดังนั้นจะมี $-f(x) = (-a_0) + (-a_1)x + \dots + (-a_n)x^n \in R[x]$

ซึ่ง $f(x) + (-f(x)) = (a_0 - a_0) + (a_1 - a_1)x + \dots + (a_n - a_n)x^n$

$$= 0 + 0x + \dots + 0x^n$$

$$= z(x)$$

ในทำนองเดียวกันพิสูจน์ได้ว่า

$$(-f(x)) + f(x) = z(x)$$

นั่นคือ $-f(x)$ เป็นอินเวอร์สสำหรับการบวกของ $f(x)$

5. จากนิยามการคูณของโพลีโนเมียลจะได้ว่า การคูณของโพลีโนเมียลเป็นไบนารีโอเปอร์เรชันบน $R[x]$

6. จะแสดงว่ากฎการรวมหมู่สำหรับการคูณเป็นจริงใน $R[x]$

ให้ $f(x)$, $g(x)$, $h(x) \in R[x]$

โดยที่ $f(x) = a_o + a_1x + a_2x^2 + \dots + a_nx^n$

$g(x) = b_o + b_1x + b_2x^2 + \dots + b_mx^m$

และ $h(x) = c_o + c_1x + c_2x^2 + \dots + c_px^p$

จะแสดงว่า $[f(x)g(x)]\, h(x) = f(x)\, [g(x)h(x)]$

จากนิยามการคูณได้ว่าผลบวกของ $(a_ib_j)c_k$ โดยที่ $i + j + k = t$

คือสัมประสิทธิ์ของ x^t ในผลคูณ $[f(x)\ g(x)]\ h(x)$

และผลบวกของ $a_i(b_jc_k)$ โดย $i + j + k = t$ เป็นสัมประสิทธิ์ของ x^t

ในผลคูณ $f(x)[\,g(x)\ h(x)\,]$

เนื่องจาก a_i , b_j , $c_k \in R$

ดังนั้น $(a_ib_j)c_k = a_i(b_jc_k)$ โดยที่ $i + j + k = t$

แสดงว่าสัมประสิทธิ์ของ x^t ในผลคูณ $[f(x)\ g(x)\,]\,h(x)$ เท่ากับสัมประสิทธิ์ของ x^t

ในผลคูณ $f(x)\ [g(x)\ h(x)]$

ในทำนองเดียวกันสัมประสิทธิ์ของ x^s ในผลคูณ $f(x)[(g(x)h(x))]$ เป็นสัมประสิทธิ์

ของ x^s ในผลคูณ $\{f(x)\ g(x)\}\ h(x)$

นั่นคือ $\{f(x)\ g(x)\}\ h(x) = f(x)\{g(x)h(x)\}$

แสดงว่ากฎการรวมหมู่สำหรับการคูณเป็นจริงใน $R\{x\}$

7. การแสดงว่ากฎการกระจายเป็นจริงใน $R\{x\}$ ให้เป็นแบบฝึกหัด

ดังนั้น $R\{x\}$ จะเป็นริง ภายใต้การบวก และการคูณของโพลีโนเมียล

<u>หมายเหตุ</u> ถ้า R เป็นคอมมิวเทที่พริง จะได้ว่า $R\{x\}$ เป็นคอมมิวเทที่พริง และถ้า R มียูนิตี้เป็น e จะได้ว่า $f(x) = e$ เป็นยูนิตี้ของ $R\{x\}$

แบบฝึกหัด 3 ก

1. ให้ S, T เป็นเซ็ตที่มี $\square$ และ $\square'$ เป็นไบนารี่โอเปอเรชัน สำหรับโปรดักเซ็ต $S \times T$, นิยามไบนารี่โอเปอเรชัน $\square''$ ดังนี้คือ

$$(s_1, t_1) \; \square'' \; (s_2, t_2) = (s_1 \square s_2, \; t_1 \square' t_2)$$

สำหรับทุก ๆ $s_1, s_2 \in S$ และ $t_1, t_2 \in T$

ก. จงแสดงว่า $\square''$ เป็นคอมมิวเททีฟ ก็ต่อเมื่อทั้ง $\square$ และ $\square'$ เป็นคอมมิวเททีฟ

ข. จงแสดงว่า $\square''$ เป็นไปตามกฎของการรวมหมู่ ก็ต่อเมื่อทั้ง $\square$ และ $\square'$ เป็นไปตามกฎการรวมหมู่

ค. จงแสดงว่า $\square''$ มียูนิตี้ ก็ต่อเมื่อทั้ง $\square$ และ $\square'$ มียูนิตี้

2. จงคำนวณ $\begin{pmatrix} 3 & -4 \\ 1 & 5 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 4 & 17 \\ 5 & -3 \end{pmatrix}$ และ $\begin{pmatrix} 3 & -4 \\ 1 & 5 \end{pmatrix}\begin{pmatrix} 4 & 17 \\ 5 & -3 \end{pmatrix}$

ในเซ็ต $M_2(Q)$ เมื่อ Q คือริงของจำนวนตรรกยะ

3. จงแสดงว่า $\begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ เป็นยูนิตี้ใน $M_2(R)$ และจงหาว่ายูนิตี้ใน $M_n(R)$ คืออะไร

4. จงคำนวณผลบวกและผลคูณของ $f(x) = 2x^3 + 4x^2 + 3x + 2$ และ $g(x) = 3x^4 + 2x + 4$ โดยที่ $f(x), g(x) \in I[x]$

5. จงคำนวณผลบวกและผลคูณของ $f(x) = \bar{2}x^3 + \bar{4}x^2 + \bar{3}x + \bar{2}$ และ $g(x) = \bar{3}x^4 + \bar{2}x + \bar{4}$ กำหนดให้ $f(x), g(x) \in I_5[x]$

6. จงพิสูจน์ทฤษฎี 3.2.1 ข้อ 3, 7

7. จงพิสูจน์ทฤษฎี 3.4.1

8. จงพิสูจน์ทฤษฎี 3.5.1 ข้อ 8
